

Idrættens sundhedspolitiske reference.
Og hvorledes idrættens hovedorganisationer
er kommet tættere på hinanden

Idrættens politiske og kulturelle
betydning i Danmark

Seminar 29. januar 2014

Jørn Hansen

Baggrund

- Tid: 1970'erne (første Betænkning om Idræt og friluftsliv 1974) til 2014 (debat om idrættens støttestruktur)
- Idrætten og kulturpolitikken i Danmark – et "armslængdeprincip": tildeling af midler uden indblanding – jf. Det Kgl. Teater
- Loven om eliteidræt 1984: Team Danmark 1985 – en undtagelse eller et første skridt mod indblanding – revision af loven i 2004
- Henimod øget politisk styring og proaktive hovedorganisationer

Den frivillige idræt og staten

En spæd begyndelse i 1990'erne

- Statslotto 1989
- 1994 loft for tildelingen af midler til idrættens hovedorganisationer – iværksættelse af en pengestrømsanalyse
- Kulturminister Jytte Hilden 1993-1996 – idrætten bør som modydelse for midlerne påtage sig en række opgaver af social karakter
- Forebyggelsesprogrammet 1989 – idræt og livsstil
- Folkesundhedsprogrammet 1999 Idræt og kost som selvstændigt mål

Mellem kulturpolitik og social- og sundhedspolitik

- **Regeringsgrundlagene fra 1998 og frem, udpluk:**
- 1998 SR-regeringen *Godt på vej*. Kultur og socialpolitik
- 2001 VK-regeringen *Vækst, velfærd – fornyelse*
Idrætten for første gang i et selvstændigt afsnit:
For at øge folkesundheden skal der sættes fokus på den sundhedsmæssige dimension i idrætten. Særligt skal den foreningsbaserede idræt og idræt i uddannelsessystemet, især i folkeskolen, styrkes.

Vækst, velfærd og fornyelse II – Regeringsgrundlaget 2003

- *Mere idræt:* fokus på seksuelle overgreb og doping. Nyt forslag om eliteidræt – revision af loven 2004 – 15 årsreglen afskaffes
- Fokus på folkesundhed – partnerskab mellem det frivillige og det offentlige
- Idræt under afsnittet *Bedre Sundhed. Fokuserer på vores børns og unges sundhed. ”En skole i bevægelse”*.

Nye mål. Regeringsgrundlaget 2005

- *Kunst og kultur*: frivillighed, demokrati og fællesskab – større begivenheder til Danmark, mod Sport Event Danmark (2012)
- *Bedre Sundhed – Sund kost og motion*.
Henviser til sundhedsprogrammet *Sund hele livet* 2002 – Ernæringsrådet nedlægges og erstattes af et Motions- og ernæringsråd

Mulighedernes samfund.

Regeringsgrundlaget 2007 – før krisen

- Et levende kunst-, kultur- og fritidsliv: dopingfri idræt og *styrke samarbejdet mellem foreninger og kommuner, hvor idræt kan bidrage til løsning af samfundsmæssige opgaver såsom integration, forebyggelse og lignende*
- Aktiv forebyggelse – et sundere Danmark: øget forebyggelse for børn og unge, fremme aktiv livsstil. Nedsætte en forebyggelseskommission – forlænge levetiden med 3 år over de næste 10 år. Forslag: gratis og skattefri motion til ansatte i fx fitnesscentre. Mere bevægelse i børnehaver og SFO styrkelse af idræt i folkeskolen. **Breddeidrætsudvalgets arbejde skal afspejle arbejdet med forebyggelse.** Byplanlægning skal fremme aktiv livsstil *bedre cykelstier, motionsfremmende arealer og grønne områder.*

2010. Viden>vækst>velstand>velfærd. Regeringsgrundlaget 2010 – efter krisen

- Intet om idræt under det kulturelle
- Danmark skal være blandt de 10 lande i verden, hvor man lever længst: Ikke råd til gratis og skattefri motion – *Regeringen vil arbejde for mere fysisk aktivitet i skolen og fritidstilbud.* Motion vigtig for trivsel og integration

Et Danmark, der står sammen.

Regeringsgrundlaget 2011, S-R-SF

- Kulturpolitik: *Breddeidrætten bidrager til vores samfunds sammenhængskraft og folkesundheden. Regeringen lægger stor vægt på at inddrage sport og idræts aktivt – herunder også den voksende selvorganiserede idræt og motion – når vi skal tackle problemer som manglende integration, dårlig folkesundhed og ungdomskriminalitet .*
- NB Selvorganiseret idræt – ellers samme linje

Udblik – DIF Opinion 27 dec. 2013

- DIF-IDRÆTTEN GIVER MILLIARDBESPARELSE PÅ SUNDHEDEN
- En stor undersøgelse fra konsulentfirmaet DAMVAD viser, at aktivitetsniveauet i DIF-idrætten resulterer i store sundhedsøkonomiske gevinster. Gevinsten er helt op til 1,7 milliarder kroner alene i forbindelse med fire specifikke sygdomme.
- Nyeste skud: Skole + bedre faciliteter til idræt og bevægelse – Nyhedsbrev 28. januar

Kursskiftet i DGI

- 2001: *I mine øjne spiller fitnesskulturen alt for meget på den dårlige samvittighed og ikke på glæden ved at motionere. Fitness er simpelthen ikke sjovt nok* (Søren Møller, formand DGI)
- 2004: Sundhed skrive ind i DGI's formålsparagraf
- 2010: *Fitness er ikke bare sjovt, det er også sundt og vigtigt for at få et længere liv med større livskvalitet* (Søren Møller, formand DGI)

Proaktive hovedorganisationer

- Hovedorganisationernes kollektive rationalitet og hvorledes de er kommet til at ligne hinanden - Isomorfe processer i idrætspolitikken
- Isomorfi: en proces, hvor en enhed kommer til at ligne andre enheder - på samfundsforhold udviklet af DiMaggio & Powel 1983

DIF og DGI – fra konfrontation til samarbejde

- 1990'erne Kai Holm DIF og Leif Mikkelsen DGI – ideologisk oprustning efter fusionerne. Forskel på breddeidræt og folkelige idræt (Leif Mikkelsen) – ideologisk overbygning fra Idrætsforsk
- 2008 sammenlægningsbestræbelserne – mislykkes dog pga. modstand fra DBU og DHF – vil givetvis blive forsøgt igen senere med støtte fra politisk side!?
- Både DGI og DIF satser på at løse sociale og sundhedsmæssige samfundsopgaver – politisk indflydelse fra regeringerne (tvangsmæssig isomorfi) og usikkerhed i forhold til fremtidige bevillinger (mimetisk isomorfi)

Tvangsmæssig isomorfi

- Fra Jytte Hilden og Ebbe Lundgaard i 1990'erne til sammensmeltningen af indholdet i arbejdet med breddeidrætsrapporten *Idræt for alle* og forebyggelseskommissionen *Vi kan leve længere og bedre* begge 2009
- Idrættens hovedorganisationer proaktive i forhold til arbejdet med KRAM-faktorerne

Normativ isomorfi

- Professionaliseringen af Idrættens hovedorganisationer – en DJØF-iseringsproces
- 1950'erne, DIF en direktør, en ekspeditionssekretær, en PR-mand samt trænings-konsulent – 1965 DIF's første generalsekretær
- 1995 DIF's centraladministration ca. 100 personer, en tredjedel tilknyttet konsulent-, udviklings- og informationsafdeling
- Fra skolelærere til akademikere
- Nøglepersoner i DIF, DGI og DFIF med same uddannelsesmæssige baggrund – enkelte tidligere i Kulturministeriet – samarbejde og fælles mødeaktivitet
- Embedsmænd som bærere af en kontinuitet

Perspektivering

- Har idrættens hovedorganisationer ageret tilstrækkeligt proaktivt til, at der intet ændres i forhold til støttestrukturen i løbet af 2014 – har vi nærmet os en korporativ model og forladt armslængdeprincippet?
- Har hovedorganisationerne nærmet sig hinanden så meget at en sammenlægning kan skimtes i horisonten – og hvad vil der være af fordele og ulemper forbundet dermed?